

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПРИЙНЯТО

на засіданні Вченої ради ОНТУ

від 28.03.2023 р., № 10

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказом ОНТУ від 29.03.2023 р., № 86-01

«Про введення в дію положень»

**КОНЦЕПЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ
І ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ
здобувачів освіти і працівників ОНТУ
(із змінами)**

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Концепція виховної роботи і фізичного розвитку здобувачів освіти і працівників ОНТУ (далі – Концепція) розроблена відповідно до Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України та Заходи щодо її реалізації до 2025 року, затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки від 23.06.2022, № 586).

У сучасних важких ситуаціях викликів, загроз і водночас великих перспектив розвитку, кардинальних змін у політиці, економіці, соціальній сфері пріоритетним завданням поряд із забезпеченням своєї суверенності й територіальної цілісності, пошуками шляхів для інтегрування в європейське та євроатлантичне співтовариство, є визначення нової стратегії виховання як багатокомпонентної та багатовекторної системи, яка великою мірою формує майбутній розвиток Української держави.

Перед вищою школою з новою силою постало завдання знайти шляхи органічного поєднання професійної підготовки здобувачів освіти із вихованням патріотизму, високої політичної і моральної культури, формуванням у них глибокого наукового світогляду, громадянської зрілості, соціальної активності, справжньої інтелігентності.

Актуальність виховання особистості на всіх етапах її становлення в суспільстві визначається завданням самого суспільства. Виховання – це процес, ефективність якого залежить від усіх членів суспільства. Виховання завжди має конкретно-історичну національно-державну форму вираження, спрямоване на формування громадянина і є фундаментом становлення світогляду молодшої людини, на якому формуються фахові знання та професійна відповідальність.

Серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальними виступають громадянсько-патріотичне, духовно-моральне, військово-патріотичне та екологічне виховання як основні складові національно-патріотичного виховання, як стрижневі, основоположні, що відповідають як нагальним вимогам і викликам сучасності, так і закладають підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть розвиток держави як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності за природу як за національне багатство, здорового способу життя, готовності до змін та до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України.

Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, європоцентричність, пробудження громадянської і громадської ініціативи, виникнення різних громадських рухів, розповсюдження волонтерської діяльності, які накладаються на технологічну і комунікативну глобалізацію, міграційні зміни всередині суспільства, ідентифікаційні і реідентифікаційні процеси в

особистісному розвитку кожного українця, вимагають від сучасного фахівця виваженого ставлення до історії, культури, релігії, традицій і звичаїв українського та інших народів. Постає потреба в здатності особистості до входження у світовий соціокультурний простір – за умови збереження власної національної ідентичності. Виховання на національних традиціях має стати фундаментом становлення світогляду людини, на якому формуються фахові знання та професійна відповідальність.

Система професійних і морально-етичних цінностей та настанов життєдіяльності, правил поведінки та управління, які стосуються всіх, хто працює та навчається в університеті, затверджена в Корпоративному кодексі Одеського національного технологічного університету.

ПРИНЦИПИ, МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Організація виховної роботи ґрунтується на таких головних принципах:

- національної спрямованості, що передбачає формування національної самосвідомості, виховання любові до рідної землі, українського народу, шанобливого ставлення до його культури; поваги до культури всіх народів, які населяють Україну, здатності зберігати свою національну ідентичність, пишатися приналежністю до Українського народу, брати участь у розбудові та захисті своєї держави;

- самоактивності й саморегуляції, що забезпечує розвиток у здобувачів освіти та працівників суб'єктних характеристик; формує здатність до критичності й самокритичності, до прийняття самостійних рішень; виробляє громадянську позицію особистості, почуття відповідальності за її реалізацію в діях та вчинках;

- політкультурності, яка передбачає інтегрованість української культури в світовий та європейський простір, створення для цього необхідних передумов; формування у здобувачів освіти та працівників відкритості, толерантного ставлення до відмінних ідей, цінностей, культури, мистецтва, вірувань інших народів; здатність диференціювати спільне і відмінне в різних культурах, спроможності сприймати українську культуру як невід'ємну складову культури загальнолюдської;

- соціальної свідомості що обумовлює потребу узгодження змісту і методів патріотичного виховання з реальною соціальною ситуацією, в якій зорганізується виховний процес, і має на меті виховання у здобувачів освіти та працівників готовності до захисту вітчизни та ефективного розв'язування життєвих проблем;

- історичної і соціальної пам'яті, яка спрямована на збереження духовно-матеріальної і культурно-історичної спадщини українців та створює її в реконструйованих і осучаснених формах і методах діяльності;

- міжпоколінної наступності, яка зберігає для нащадків зразки етнокультури народів, що живуть в Україні;
- демократичності – визнанні права кожного на свободу виявлення своєї творчої індивідуальності;
- гуманізації – створенні умов для самореалізації, формуванні людяної, щирої, доброзичливої, милосердної особистості;
- єдності навчальної та виховної діяльності – консолідації студентства та науково-педагогічних працівників в єдину академічну спільноту, об'єднану спільною мораллю та ідеями;
- послідовності, системності і наскрізності – привнесенні виховних аспектів у всі форми освітнього процесу, зв'язок виховання з життям, трудовою діяльністю колективу;
- диференціації та індивідуалізації виховного процесу – врахуванні у виховній діяльності рівнів фізичного, духовного, психічного, соціального, інтелектуального розвитку здобувачів освіти, стимулюванні їхньої активності та розкритті творчої індивідуальності;
- єдності теорії та практики – реалізації набутих студентами знань, умінь і навичок на практиці, включаючи самовряду та громадську діяльність;
- природовідповідності – врахуванні багатогранної і цілісної природи людини, вікових та індивідуальних, соціально-психологічних особливостей студентів;
- пріоритету правової свідомості – вихованні поваги до конституційних прав та свобод людини.

В Одеському національному технологічному університеті виховний процес проводиться згідно з Конституцією України, законом України «Про вищу освіту», іншими нормативно-правовими актами, Корпоративним кодексом ОНТУ, рішеннями Вченої ради університету, ректорату, Ради з гуманітарної освіти та виховання ОНТУ, деканатів, органів студентського самоврядування.

Мета виховання

Метою національно-патріотичного виховання є становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин, формування активної громадянської позиції, утвердження національної ідентичності громадян на основі духовно-моральних цінностей Українського народу, національної самобутності.

Реалізація мети виховання на ґрунті наведених принципів передбачає вирішення низки **виховних завдань**:

- формування національної свідомості, гідності громадянина, виховання поваги й любові до рідної землі й українських традицій;

- готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України.
- повага до національних символів (Герба, Прапора, Гімну України)
- підвищення престижу військової служби, а звідси культивування ставлення до солдата як до захисника вітчизни, героя;
- усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю;
- утвердження гуманістичної моральності як основи громадянського суспільства;
- культивування кращих рис української ментальності – працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, бережного ставлення до природи;
- спонукання зростаючої особистості до активної протидії українофобству, аморальності, сепаратизму, фашизму;
- плекання поваги до своєї Alma mater – Одеського національного технологічного університету, дотримання і розвиток демократичних та академічних традицій закладу вищої освіти.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Важливою умовою результативності процесу виховання та виконання Корпоративного кодексу ОНТУ є забезпечення їх системності та цілісності, постійної єдності всіх напрямів роботи. Кожен із напрямів має свою специфіку і відносну самостійність, забезпечує реалізацію певної виховної мети, вирішення конкретних завдань і передбачає використання відповідних форм та методів роботи.

Керівник будь-якого рівня відповідає за дотримання Корпоративного кодексу своїми підлеглими та допомагає їм правильно трактувати правила і норми етичної поведінки, а також особистим прикладом показує зразок високої ділової етики.

Виховна робота проводиться за такими основними напрямками:

1. Національно-патріотичне виховання

Своєю метою має становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин, формування активної громадянської позиції, утвердження національної ідентичності громадян на основі духовно-моральних цінностей Українського народу, національної самобутності.

Національно-патріотичне виховання ґрунтується на:

- вихованні громадянина-патріота, національної свідомості і відповідальності за долю України;
- вихованні любові до рідної землі, її історії, відновленні і збереженні історичної пам'яті;

- активному залучені до патріотичного виховання студентів і викладачів учасників бойових дій, захисників України, членів сімей Героїв Небесної Сотні, бійців АТО та їхніх сімей, діячів культури, мистецтва, науки, спорту, які виявляють активну громадянську і патріотичну позицію;

- вихованні дбайливого ставлення до національного багатства країни, мови, культури, традицій;

- виховання дбайливого ставлення і любові до своєї маленької Батьківщини, де народився, вчився і жив;

- виховання поваги до історії міста-героя Одеси;

- виховання любові й дбайливого ставлення до історії рідного навчального закладу, факультету та кафедри.

2. Військово-патріотичне виховання зорієнтоване на формування готовності до захисту України, розвиток бажання здобувати військові професії, проходити службу у Збройних Силах України як особливому виді державної служби. Цей напрям передбачає роботу з органами державної влади та місцевого самоврядування, громадських об'єднань та благодійних організацій, Збройних Сил України, інших силових структур. Організація військово-патріотичного виховання має бути спрямована на підготовку до оволодіння початковою військовою підготовкою, військовими професіями, формування психологічної та фізичної, морально-духовної готовності до служби в Збройних Силах, задоволення потреби студентської молоді у постійному вдосконаленні своєї підготовки до захисту України.

3. Інтелектуально-духовне виховання

Залучення до економічних, політичних, соціальних, культурологічних, духовних та інших цінностей, створених українським та іншими народами світу, формування поваги до міжнародного інтелектуального та суспільного досвіду. Цей напрям передбачає:

- розвиток пізнавального інтересу, творчої активності, мислення;

- виховання потреби самостійно здобувати знання та готовності до застосування знань, умінь у практичній діяльності;

- виховання здатності формувати та відстоювати власну позицію;

- формування особистісного світогляду як проекції узагальненого світосприйняття.

4. Громадянсько-правове виховання

Формування соціально зрілої, відповідальної поведінки на основі:

- виховання поваги до Конституції, законів України, державних символів України;

- прищеплення поваги до прав і свобод людини та громадянина;

- виховання громадянського обов'язку перед Україною, суспільством;

- формування політичної та правової культури особистості;

- залучення студентської молоді та співробітників до участі у добровільних акціях і розвитку волонтерського руху.

5. Моральне виховання

Прищеплення й розвиток моральних почуттів, культури суспільства, норм поведінки, стосунків між людьми. Моральне виховання органічно поєднує принципи і норми загальнонародської моралі та національні моральні цінності. Головними напрямками морального виховання є:

- формування почуття власної гідності, честі, свободи, толерантності, працелюбності, самодисципліни;
- формування моральної культури, засвоєння моральних норм, принципів, категорій ідеалів суспільства;
- становлення етики міжетнічних відносин та культури міжнаціональних стосунків;
- наслідування кращих моральних зразків своєї родини, українського народу, загальнонародських моральних цінностей.

6. Екологічне виховання

Спрямоване на затвердження у свідомості знань про природу як єдину основу життя на землі, переконань про необхідність гуманного ставлення до неї та особисту відповідальність за її майбутнє, виховання дбайливого ставлення до навколишнього середовища, усвідомлення себе частиною природи.

Досягнення цієї мети можливе за умов:

- формування основ глобального екологічного мислення та екологічної культури;
- оволодіння знаннями та практичними вміннями раціонального природокористування;
- виховання почуття відповідальності за природу як національне багатство.

7. Естетичне виховання

Забезпечення становлення і розвитку відчуття, розуміння і потреби у красі, усвідомлення необхідності жити і творити за її законами, з позиції естетичної міри оцінювати явища і процеси навколишньої дійсності, отримувати естетичне задоволення від результатів діяльності. Цей напрям передбачає:

- розвиток естетичних потреб і почуттів, художніх здібностей і творчої діяльності;
- формування естетичних поглядів, смаків, які ґрунтуються на українських народних традиціях та кращих надбаннях світової культури;
- вироблення умінь примножувати культурно-мистецькі надбання, відчувати і відтворювати прекрасне у повсякденному житті.

8. Трудове виховання

Виховання любові до праці та потреби в ній, набуття знань і умінь для здійснення професійної діяльності, реалізації через неї своїх задатків і здібностей, що сприяє усвідомленню цінності праці та її провідної ролі в утвердженні індивіда в суспільстві і розвитку суспільних відносин, вчить правильно організовувати трудовий процес і реалізується через:

- формування особистості, яка свідомо і творчо ставиться до праці;
- формування почуття господаря та господарської відповідальності;
- розвиток умінь самостійно та ефективно працювати.

9. Фізичне виховання та утвердження здорового способу життя

Розвиток і зміцнення здоров'я, фізичних задатків та здібностей, утвердження активного, здорового способу життя як невід'ємного елемента загальної культури особистості, формування навичок самостійно використовувати форми і методи фізичної культури в процесі власної життєдіяльності. Сприяння подальшій фізичній підготовці, зміцненню волі та впевненості в перемозі студентської молоді.

Гармонія тіла і духа, людини і природи – основа фізичного виховання. Виконання цього напрямку залежить від:

- виховання відповідального ставлення до власного здоров'я, здорового способу життя;
- формування життєво важливих рухових навичок та вмінь;
- забезпечення повноцінного фізичного розвитку;
- фізичне, духовне та психічне загартування;
- формування потреби у безпечній поведінці, протидія та запобігання негативним звичкам, профілактика захворювань;
- створення умов для активного відпочинку.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

В університеті створена система виховної роботи, що дає можливість охоплювати вихованням усіх студентів та співробітників, здійснювати виховний процес як у навчальний, так і поза навчальний час. Виховання забезпечується через діяльність всіх структурних підрозділів ОНТУ.

Координувальним та організаційним центром системи виховного процесу в ОНТУ є Рада університету з гуманітарної освіти та виховання.

Проректор з НПіВРСПОіС

Олена КАНАНИХІНА

Погоджено:

Начальник юридичного відділу

Тетяна КРАВЧЕНКО